Bijlage 1.

Overzicht NL bijdragen in internationale en Europese samenwerkingsverbanden

Zoals in de brief vermeld werken alle departementen op het eigen beleidsterrein internationaal en Europees samen, ook als het gaat om de ontwikkeling en het gebruik van algoritmen. Zo participeren vertegenwoordigers van de departementen in samenwerkingsorganisaties als de OESO, Raad van Europa, de G20 en natuurlijk in de verschillende EU-gremia.

Nederlandse experts nemen deel aan de verschillende EU-raadswerkgroepen die raken aan de veilige inzet van algoritmen. Voorbeelden hiervan zijn de DAPIX-groep (data protectie), waar Nederland heeft voorgesteld om onder strikte voorwaarden bijzondere persoonsgegevens te mogen verwerken om daarmee discriminatie in AI-systemen te voorkomen, en de TELECOM-groep (telecommunicatie en de informatiesamenleving), waar wordt gesproken over het stimuleren van 'ethisch' datagebruik om misstanden te voorkomen.

Voorts wordt deelgenomen aan diverse stuurgroepen bij de Raad van Europa die zich bezig houden met de impact van algoritmische besluitvorming, in het bijzonder de CDMSI en het recent ingestelde CAHAI.[1]

Overzicht standaarden in ontwikkeling

Belangrijke nationale ontwikkeling is dat de Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) een commissie AI heeft opgericht om bij te dragen aan de Nederlandse normontwikkeling voor AI. Deze commissie deelt *best practices* en ontwikkelt kaders voor betrouwbare en ethische AI-toepassingen. Een tweede reden voor de oprichting van deze commissie is dat deze input kan geven op de normontwikkeling in het buitenland, zoals in de *International Organization for Standardization* (ISO). Door de ISO wordt in een werkgroep gericht op AI (ISO/IEC JTC 1/SC 42) gewerkt aan een verscheidenheid aan standaardisatie richtlijnen, bijvoorbeeld voor het adresseren van 'bias' in AI systemen (ISO/IEC NP TR 24027). Daarnaast zijn er nog de recent vastgestelde normen voor validatie van metingen (ISO/IEC 17029). Deze omschrijven de eisen waaraan organisaties moeten voldoen wanneer ze validatie- en verificatieactiviteiten met data uitvoeren. Deze normen zijn ook van toepassing op de verificatie van AI-systemen.

Verder wordt er in het Institute for Electrical and Electronic Engineers (IEEE) in de P700x werkgroepen gewerkt aan verschillende standaarden en modellen voor de ethische aspecten van systeemontwikkeling, zoals een model dat ingaat op ethische overwegingen tijdens het ontwikkelingsproces (P7000), de transparantie van autonome systemen (P7001), bias in algoritmen (P7003), etc.

Voorts benoemden wij in de brief al dat EZK de mogelijkheden verkent om het gebruik van de FAIR-principes verder te stimuleren. Naast de FAIR-principes, die kunnen dienen als basis voor het verantwoord delen van data, wijzen wij u graag op de FACT (Fair, Accurate, Confidential, Transparant) principes die als basis kunnen dienen om *data science* op een verantwoorde manier toe te passen. Beide principes staan als overkoepelende begrippen centraal in het programma ´Verantwoorde Waardecreatie met Big Data´ uit de nationale wetenschapsagenda.[2]

Kader AVG: bestaande informatie en transparantieverplichtingen

Wanneer een overheid of bedrijf gegevens verwerkt, moet worden voldaan aan de vereisten die voortvloeien uit de relevante gegevensbeschermingswetgeving. Wanneer er persoonsgegevens worden verwerkt zijn dit in beginsel de algemene normen die de AVG hierover stelt. In bepaalde gevallen kunnen dit ook specifiekere normen zijn, zoals opgenomen in bijvoorbeeld de Telecommunicatiewet of de Wet Politiegegevens.

---

[1] CDMSI: Steering Committee on Media and Information Society; CAHAI: Ad Hoc Committee on Artificial Intelligence

[2] https://wetenschapsagenda.nl/programma/startimpulsprogramma-verantwoorde-waardecreatie-met-big-data-vwdata/

Allereerst geldt op basis van artikel 5 AVG een algemene zorgplicht om gegevens op transparante wijze te verwerken. Meer specifiek bepalen de artikelen 13 en 14 AVG dat de verwerkingsverantwoordelijke informatie moet verstrekken over gegevensverwerking, waaronder ook over het doel waarvoor gegevens worden verwerkt (bijvoorbeeld om de gegevens te gebruiken om een beslissing daarop te baseren). Belangrijke bepalingen zijn verder artikel 22, dat geautomatiseerde besluitvorming die aan bepaalde kenmerken voldoet in beginsel verbiedt, en artikel 13(2)(f) waarin een specifieke informatieplicht staat voor geautomatiseerde besluitvorming waarbij gebruik wordt gemaakt van profilering. Deze informatieplicht omvat het geven van informatie over het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming en in sommige gevallen ook over de 'onderliggende logica' van het besluit. Het is echter niet zo dat de AVG een algemeen verbod op het gebruik van '*blackbox* algoritmen' bevat.[3]

Wel is in de brief 'waarborgen tegen risico's van data-analyse door de overheid' vermeld dat overheden als uitgangspunt zouden moeten hanteren dat zij geen algoritmen gebruiken die te complex zijn om redelijkerwijs te kunnen worden uitgelegd.[4] In dezelfde brief, maar ook in eerdere brieven[5], wordt opgemerkt dat informatieverschaffing over de werking van een algoritme door de overheid in sommige gevallen achterwege moet blijven. Het kan namelijk zijn dat een van de in artikel 23, eerste lid, AVG genoemde belangen (veiligheid etc.) zich daartegen verzet. De overheid moet deze uitzondering vervolgens wel neerleggen in wetgeving en die goed onderbouwen.

[3] Kamerstukken II 2017/19, 26643, nr. 570, blz. 6.

[4] Kamerstukken II 2018/19, 26643, nr. 641.

[5] Kamerstukken II 2017/19, 26643, nr. 570, blz. 6.